

Vzpomínka na Mohammeda Bhara

Mohammed Bhar byl **24letý Palestinec z Šudža'íje**, hustě obydlené čtvrti **města Gaza**. Narodil se s **Downovým syndromem** a žil s **autismem**, což ovlivnilo jeho závislost na rodině a jeho tichou, převážně neverbální povahu. Přátelé a sousedé na něj vzpomínali jako na tichou přítomnost, která ráda sedávala u okna a pozorovala život na ulici, snadno vyděšená hlasitými zvuky a spoléhající na uklidňující hlasy svých rodičů.

V oblasti, kde jsou hluk, strach a exploze každodenní realitou, bylo Mohammedovo ticho jeho útočištěm – a odpovědností jeho rodičů. Žili své životy tak, aby ho chránili před krutostí světa. Nebyl politicky angažovaný; nebyl bojovník. Byl prostě lidskou bytostí, která potřebovala péči a laskavost – a která, tragicky, v okamžiku své smrti ani jedno nenašla.

Okolnosti vedoucí k jeho smrti

Dne **3. července 2024** vstoupili izraelští vojáci do Šudža'íje. Přišli v brnění, s puškami a **vojenským psem z jednotky Oketz**. Když vtrhli do bytu rodiny Bharových, Mohammed strnul strachem. Nedokázal pochopit křičené příkazy; sotva zpracovával chaos kolem sebe. Během několika sekund vojáci **pustili psa**. Svědci a jeho rodiče vzpomínají, jak zvíře **trhalo jeho paži a hrudník**, malá místnost se ozývala jeho výkřiky. Jeho matka se k němu snažila dostat, ale byla **odvlečena vojáky**, jeho otec byl **přitlačen ke zdi**. Poté byli **spoutáni a odvedeni**, nuceni opustit svůj domov, zatímco jejich syn krvácel na podlaze.

Po několik dní byli rodiče zadržováni. Když byli konečně propuštěni, spěchali zpět rozbitými ulicemi a našli, co z jejich syna zbylo: jeho **tělo v rozkladu**, krev vsáklá do trhlin v betonu, zápach smrti tam, kde kdysi pozoroval svět z okna. Umyli ho a pohřbili, aniž by mohli uprostřed bojů přivolat oficiální pomoc.

Lidský život – zranitelný, zdravotně postižený, závislý – byl uhašen a opuštěn bez záznamu či lítosti.

3. Znepokojivá historie psů v IDF

Zabití Mohammeda Bhara nebylo ojedinělým incidentem. Je součástí **znepokojivého vzorce**: dokumentovaného používání **psů izraelskou armádou k zastrašování, zraňování a ponižování Palestinců**.

- Zpráva organizace **B'Tselem z roku 2015**, „**Když psi koušou**“, popsala případy, kdy psi z jednotky Oketz napadli neozbrojené civilisty, včetně dětí, během zatýkacích operací. Organizace dospěla k závěru, že tato praxe představuje *kruté, nelidské a ponižující zacházení*.
- Skupina **Breaking the Silence**, složená z bývalých izraelských vojáků, zveřejnila svědectví popisující psy používané k **zastrašování zadržených**: vojáci dostávali příkazy,

aby „nechali psy štěkat do tváří“ zadržených nebo dovolili zvířatům kousat či tahat spoutané Palestince.

- Organizace **HaMoked** a **Lékaři pro lidská práva-Izrael** shromáždily čestná prohlášení od zadržených, kteří popsali **psy přiváděné do výslechových místností** jako nástroje ponižování.
- **Výbor OSN proti mučení (CAT)** a **Human Rights Watch** vyjádřily znepokojení nad používáním psů v těchto kontextech a varovaly, že takové metody porušují mezinárodní závazky Izraele.

Některá svědectví popisují scény **ponížení** tak závažné, že stírají hranici mezi fyzickým a psychickým mučením: psi nuceni jíst nebo močit poblíž spoutaných vězňů nebo simulovat sexuální nadvládu. I když ne všechny nároky lze nezávisle ověřit, **vzor ponižování a dehumanizace** je konzistentní napříč roky zpráv.

V tomto světle nebyl útok, který zabil Mohammeda Bhara, anomálií, ale **děsivým vyvrcholením institucionální praxe** – praxe, která zneužívá lidský strach ze zvířat k prosazování kontroly a teroru.

4. Systém beztrestnosti pod izraelským/vojenským právem

V rámci izraelského právního systému **nemají Palestinci prakticky žádnou možnost domoci se spravedlnosti**. Všechny údajné přestupky vojáků na okupovaných územích spadají pod jurisdikci **Vojenského generálního advokáta (MAG)**, nikoli civilních soudů.

MAG sám rozhoduje, zda zahájí vyšetřování, a téměř vždy odmítne. Podle **statistik Yesh Din z roku 2023** z stovek palestinských stížností mezi lety 2019 a 2023 vedlo pouze **0,7 procenta** k obvinění. Více než **80 procent** bylo uzavřeno bez zahájení vyšetřování.

Palestinští oběti nemohou přímo podávat trestní stížnosti; musí se spoléhat na izraelské nevládní organizace, které za ně podávají petice. Cestovní omezení, jazykové bariéry a absence transparentnosti ve vojenském systému činí účast téměř nemožnou. Dokonce i civilní žaloby jsou blokovány: dodatky k izraelskému **zákonu o občanských deliktech (2012)** osvobozují stát od odpovědnosti za škody vzniklé v „bojových zónách“.

Tato architektura beztrestnosti znamená, že stejná instituce, která je obviněna z protiprávního jednání, rozhoduje, zda se bude vyšetřovat sama. V případě Mohammeda Bhara – stejně jako ve většině ostatních – nebylo zahájeno žádné vyšetřování, žádný voják nebyl vyslýchán, žádná odpovědnost nebyla vyvozena.

5. Důsledky podle mezinárodního práva

Podle **mezinárodního humanitárního práva (IHL)**, **mezinárodního práva lidských práv (IHRL)** a **Římského statutu Mezinárodního trestního soudu (ICC)** může zabití Mohammeda Bhara představovat **válečný zločin a závažné porušení Ženevských úmluv**.

a. Ženevské úmluvy

- **Články 27 a 32 Čtvrté Ženevské úmluvy** zaručují ochranu civilistů před násilím, zasaňováním a ponižujícím zacházením.
- **Společný článek 3** zakazuje „násilí na životě a osobě, zejména vraždu jakéhokoli druhu, mrzačení, kruté zacházení a mučení“.
- **Článek 16** ukládá stranám povinnost pečovat o raněné a nemocné. Opustit zdravotně postiženého civilistu, aby zemřel na neléčená zranění, **porušuje tyto povinnosti** a kvalifikuje se jako „úmyslné zabití“ – závažné porušení podle **článku 147**.

b. Římský statut (ICC) Články 8(2)(a)(ii) a (iii) definují **úmyslné zabití** a **nelidské zacházení** jako válečné zločiny; článek 8(2)(b)(xxi) zakazuje **pohoršení nad osobní důstojností**. Pokud by bylo prokázáno úmyslné jednání, akt vypuštění psa na nebojující osobu a odepření pomoci splňuje tyto prvky. Opakované vzorce takových činů by mohly dosáhnout prahu **zločinů proti lidskosti** podle článků 7(1)(f) a 7(1)(h).

c. Smlouvy o lidských právech Závazky Izraele podle **ICCPR**, **CAT** a **Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (CRPD)** dále zakazují mučení, svévolné zbavení života a diskriminaci. Mohammedovo zdravotní postižení dává případu zvláštní váhu podle článku 10 CRPD (právo na život) a článku 15 (svoboda od mučení).

d. Odpovědnost velení a státu Podle zvykového mezinárodního práva a **článku 28 Římského statutu** mohou být velitelé trestně odpovědní, pokud věděli nebo měli vědět o zneužívání a nezabránili mu nebo ho nepotrestali. Izrael jako stát nese odpovědnost za protiprávní činy a za své selhání při vyšetřování.

Dohromady tyto rámce nenechávají pochyb, že **smrt Mohammeda Bhara je nezákonné zabití** podle mezinárodního práva.

Mezinárodní reakce

Zprávy o smrti Mohammeda Bhara se rozšířily mezi humanitárními a zdravotně postiženými kruhy.

- **Down Syndrome International** vydala prohlášení vyjadřující „hluboký šok a smutek“ a označila incident za „hrozné porušení lidské důstojnosti a práva na život osoby se zdravotním postižením“.
- **Islamic Relief Worldwide** odsoudila zabití jako „srdcervoucí“ a vyzvala k **nezávislému mezinárodnímu vyšetřování**.
- **Zvláštní zpravodaj OSN pro práva osob se zdravotním postižením** zmínil případ jako příklad akutní zranitelnosti zdravotně postižených lidí v konfliktních zónách.
- Vyšetřování deníků **The Guardian**, **Le Monde** a **Haaretz** spojilo jeho smrt s širším šetřením používání útočných psů IDF v civilních oblastech.

Přes odsouzení však **žádný stát ani mezinárodní orgán nevyžadoval odpovědnost**. Absence spravedlnosti posiluje pocit, že palestinské životy – zejména ty nejzranitelnější – zůstávají nechráněny mezinárodním řádem, který tvrdí, že je brání.

Ozvěny nejtemnějších kapitol

Abychom plně pochopili morální váhu smrti Mohammeda Bhara, musíme se podívat za Gazu, do **temných zrcadel historie**.

Vražda zdravotně postiženého muže, který byl ponechán zemřít, připomíná **nejtemnější dějiny lidstva**: eugenické ideologie, které kdysi považovaly takové životy za bezcenné, nacistický program *Aktion T4*, který vyhlazoval zdravotně postižené, koloniální a institucionální krutost, která mazala odlišné.

Když voják může přikázat psu, aby roztrhal muže, který se ani nemohl bránit, ožívuje stejnou prastarou logiku dehumanizace – že některé životy mají menší hodnotu. Historie nás varovala, co následuje, když společnost tuto víru přijme.

Porušení posvátného: Židovské morální právo a hodnota života

Tragédie Mohammeda Bhara také raní **morální srdce judaismu samotného**, jehož učení o posvátnosti života patří mezi nejstarší a nejkompromisnější v lidských dějinách. Dvě základní zásady – *Pikuach Nefesh* a *B'tselem Elohim* – činí okolnosti jeho smrti nejen humanitárním pobouřením, ale také **hlubokým znesvěcením židovského etického práva**.

Pikuach Nefesh – Povinnost zachránit život

V židovském právu *Pikuach Nefesh* znamená, že **záchrana jediného života má přednost před téměř všemi ostatními příkázáními**. Talmud učí: „*Kdo zachrání jeden život, je, jako by zachránil celý svět.*“ I na Šabat, kdy je téměř veškerá práce zakázána, musí člověk porušit zákon, aby zachránil někoho v nebezpečí. Ignorovat zraněného člověka – kohokoli – znamená porušit tuto posvátnou povinnost.

Vojáci, kteří nechali Mohammeda krváct, porušili nejen mezinárodní normy, ale i toto základní příkázání své vlastní náboženské tradice. Podle *Pikuach Nefesh* měli povinnost mu poskytnout pomoc, zachovat jeho život nade vše. Opustit ho nebylo jen aktem násilí – v židovském morálním jazyce to byl **chilul Hashem**, znesvěcení Božího jména.

B'tselem Elohim – V Božím obrazu

Z počátku Genesis pochází prohlášení: „*A Bůh stvořil lidstvo k svému obrazu.*“ Tato myšlenka – *B'tselem Elohim* – je základem židovské etiky a prostřednictvím ní i moderního práva lidských práv. Potvrzuje, že **každá lidská bytost, bez ohledu na národnost, víru nebo zdravotní postižení, nese božskou důstojnost**.

Vypustit psa na muže, který se nemohl bránit, znamenalo popřít tento obraz, chovat se, jako by božská jiskra existovala pouze v jednom národě a ne v jiném. Takové myšlení je přesně to, co proroci odsuzovali. Izajášův výkřik – „*Přestaňte činit zlo; učte se činit dobro; hledejte spravedlnost, ulehčete utlačovaným*“ – vyžaduje uznání božského v každém životě.

Čin, který zabil Mohammeda Bhara, tedy porušil nejen humanitární právo, ale také **nejhlubší příkázání židovské morální tradice**. Zradil víru, která trvá na tom, že zachování života

přesahuje hranice a že krutost vůči jakékoli lidské bytosti je urážkou Stvořitele.

Morální zúčtování

Pro lid, jehož vlastní dějiny nesou vzpomínku na pronásledování, nemůže být morální imperativ jasnější. Velikost judaismu nespočívá v moci, ale ve soucitu; jeho svatost se neměří dobytvačstvím, ale milosrdenstvím. Vyhýbat se krutosti odvoláním se na bezpečnost znamená vyměnit etiku Tóry za logiku faraona.

Ctit *Pikuach Nefesh* a *B'tselem Elohim* dnes znamená potvrdit, že život Mohammeda Bhara – ačkoli byl Palestincem, zdravotně postiženým a chudým – byl posvátný. Je to uznání, že jeho smrt nebyla jen lidskou tragédií, ale duchovním selháním, zradou božského obrazu v nás všech.

Epilog: Vydávání svědectví

Vzpomínat na Mohammeda Bhara znamená odmítnout tiché vymazání, které často následuje po zvěrstvech. Nebyl bojovníkem, nebyl hrozbou, nebyl ani schopen porozumět příkazům, které na něj křičeli. Byl mladým mužem s Downovým syndromem a autismem, uvězněným v bytě, zatímco vojáci a jejich pes proměnili jeho domov v místo hrůzy. Byl člověkem, jehož život měl být chráněn, jehož zranitelnost měla vyvolat soucit, ne násilí.

Jeho zabití strhává každý předstíraný důvod a odhaluje syrovou pravdu: že krutost začíná tam, kde končí empatie, a že hodnota práva se měří tím, zda brání bezmocné. Jeho příběh vyžaduje více než lítost. Vyžaduje, abychom se přímo podívali na systém, který to umožnil: režim okupace, který normalizuje krutost, mezinárodní řád, který ji omlouvá, a kolektivní morální únavu, která dovoluje tragédii se opakovat.

Zbývá povinnost pamatovat – ne jako gesto sentimentu, ale jako požadavek morální jasnosti. Jeho smrt patří do záznamů historie ne jako anomálie, ale jako varování. Společnost, která může hledět na krvácející tělo zdravotně postiženého muže a necítit nic, vstoupila na stejnou cestu, po níž kráčely minulé civilizace k záhubě.

Vzpomínat na něj znamená vyslovit jeho jméno navzdory této lhostejnosti. **Mohammed Bhar**. Syn. Život, který měl hodnotu. Rána ve svědomí světa.

Odkazy

Primární zprávy a zpravodajství

1. „**Zabití Mohammeda Bhara.**“ *Wikipedia*, poslední aktualizace 2025.
2. **Le Monde** (červenec 2024). „V Gaze kalvár mladého muže s Downovým syndromem zabitého psem izraelské armády.“
3. **Haaretz** (červenec 2024). „Muž z Gazy s Downovým syndromem zabit útočným psem IDF.“
4. **The Guardian / ARIJ** (červen 2025). „Zbraně války: Používání útočných psů Izraelem.“
5. **ReliefWeb / Islamic Relief Worldwide** (červenec 2024). „Islamic Relief zdrcena zabitím Mohammeda Bhara a vyzývá k vyšetřování.“

6. **Down Syndrome International** (červenec 2024). „Prohlášení o smrti Mohammeda Bhara v Gaze.“

Dokumentace lidských práv a právní dokumenty

7. **B'Tselem – Izraelské informační centrum pro lidská práva na okupovaných územích** (2015). *Když psi koušou: Používání psů pro vojenské účely na okupovaných územích.*
8. **HaMoked – Centrum pro obranu jednotlivce** (2019). *Zneužívání ve vazbě: Svědectví z věznic Ofer a Megiddo.*
9. **Breaking the Silence** (2014-2023). *Svědectví bývalých vojáků IDF o používání psů a zacházení se zadrženými.*
10. **Yesh Din – Dobrovolníci pro lidská práva** (2023). *Datový list: Vymáhání práva na vojácích IDF na Západním břehu 2019-2023.*
11. **Human Rights Watch** (2021). *Překročený práh: Izraelské orgány a zločiny apartheidu a perzekuce.*
12. **Výbor OSN proti mučení** (CAT/C/ISR/CO/5) (2016 a 2022). *Závěrečné poznámky k páté a šesté periodické zprávě Izraele.*
13. **Úřad vysokého komisaře pro lidská práva (OHCHR)** (2024). *Zpráva zvláštního zpravodaje pro práva osob se zdravotním postižením.*

Mezinárodní právo a smlouvy

14. **Ženevské úmluvy (1949) a Dodatkové protokoly I a II (1977).**
15. **Římský statut Mezinárodního trestního soudu** (1998).
16. **Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (ICCPR)** (1966).
17. **Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání (CAT)** (1984).
18. **Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (CRPD)** (2006).
19. **Mezinárodní právní komise** (2001). *Články o odpovědnosti států za mezinárodně protiprávní činy.*

Židovské etické a teologické zdroje

20. **Hebrejská Bible / Tanakh.** *Genesis 1:26-27 – lidstvo stvořené b'tselem Elohim (k Božímu obrazu).*
21. **Talmud Bavli, Sanhedrin 37a.** „Kdo zničí jeden život, je, jako by zničil celý svět; kdo zachrání jeden život, je, jako by zachránil celý svět.“
22. **Talmud Bavli, Yoma 85b.** Princip *Pikuach Nefesh* – záchrana života má přednost před téměř všemi příkázáními, dokonce i na Šabat.
23. **Mishneh Torah, Hilchot Shabbat 2:1 (Maimonides).** „Nebezpečí pro život má přednost před Šabatem.“
24. **Rabín Jonathan Sacks** (2011). *Důstojnost odlišnosti: Jak se vyhnout střetu civilizací.* Londýn: Continuum.
25. **Rabín Abraham Joshua Heschel** (1965). *Proroci.* New York: Harper & Row – o spravedlnosti a božském obrazu.

Sekundární analýzy a kontext

26. **Lékaři pro lidská práva – Izrael** (2020). *Mezi řádky: Zanedbávání zdravotní péče a obstrukce v konfliktních zónách.*
27. **Amnesty International** (2023). *Izrael/OPT: Vzor beztrestnosti za zabíjení ve válečných zónách.*
28. **Kancelář prokurátora Mezinárodního trestního soudu** (2021). *Situace ve Státě Palestina: Zpráva o předběžném šetření.*